STS TURKEY 2019: Toplum İçin Bilim ve Teknoloji Çalışmaları Konferansı
(İstanbul Teknik Üniversitesi, Türkiye-İstanbul, 10-11-12 Eylül, 2019)

Değerlendirme Raporu

Yazarlar:
Enise Ünalir (Orient-Institut İstanbul)
Onur Canpolat (İstanbul Teknik Üniversitesi)

Etkinlik Düzenleme Kurulu:
Prof. Dr. Aydan Turanlı, İstanbul Teknik Üniversitesi (Düzenleme Kurulu Başkanı)
Dr. Öğretim Üyesi Aslı Çalkıvik, İstanbul Teknik Üniversitesi (Düzenleme Kurulu)
Dr. Özlem Yılmaz, İstanbul Teknik Üniversitesi (Düzenleme Kurulu)
Dr. Melike Şahinol, Orient-Institut İstanbul (STS TURKEY Koordinasyon)
Dr. Öğretim Üyesi Arsev Umur Aydınoğlu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi (STS TURKEY Koordinasyon)
Dr. Öğretim Üyesi Harun Kaygan, Orta Doğu Teknik Üniversitesi (STS TURKEY Koordinasyon)

Ev Sahipleri:
İstanbul Teknik Üniversitesi, "Bilim, Teknoloji ve Toplum" Ana Bilim Dalı Başkanlığı ve Yüksek Lisans Programı
İstanbul Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Bölümü

Destek Verenler:
STS TURKEY Bilim ve Teknoloji Çalışmaları Türkiye Ağı
INVENTRAM

Konferans Ekibi:
İstanbul Teknik Üniversitesi-Kurumsal İletişim (Grafik)
İstanbul Teknik Üniversitesi Vakfı (Mali İşler)

STS TURKEY İletişim
ststurkey.net
facebook.com/ststurkey
twitter.com/ststurkey

Değerlendirme Raporu

Bu rapor, "STS TURKEY Araştırma Ağı" tarafından, 10-11-12 Eylül 2019 tarihlerinde, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde gerçekleştirilen "STS TURKEY 2019 Toplum İçin Bilim ve Teknoloji Çalışmaları Konferansı"nda yapılmış sunumların ve konferansın genel akışının bir özeti niteliğindedir; bu sebeple yalnızca konferansta yapılan konuşma ve tartışmalara dayanmaktadır.

İlki, geçtiğimiz yıl 10-11 Eylül tarihlerinde Ankara, *Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde, Orient-Institut İstanbul'*un desteğiyle gerçekleşen, "Toplum İçin Bilim ve Teknoloji Çalışmaları Konferansı" bu sene 10-12 Eylül tarihlerinde İstanbul Teknik Üniversitesi, "Bilim, Teknoloji ve Toplum Ana Bilim Dalı Başkanlığı" ev sahipliğinde ve *INVENTRAM* desteğiyle düzenlendi. 2017 yılında bilim, teknoloji ve tıp gibi alanlarda sosyal çalışmalar yürütülmesini desteklemek amacıyla ülkemizde kurulmuş olan *STS TURKEY Bilim ve Teknoloji Çalışmaları Türkiye Araştırma Ağı* koordinatörlerinden Dr. Melike Şahinol, doktor öğretim üyesi Arsev Umur Aydınoğlu ve doktor öğretim üyesi Harun Kaygan tarafından düzenlenmiş olan kuruluş toplantısında STS alanının tanınırlığının artması ve alanın önde gelen isimlerinin bu yılki programda yer almasıyla birlikte, ikinci konferansta katılımın fazlalaştığı gözlemlendi.

Toplamda 15 paralel oturum, 38 sunum, 6 poster sunumu ve "Siborg Karşılaşmaları" adlı serginin yer aldığı konferansın açılış konuşmasını STS TURKEY Araştırma Ağı adına Dr. Melike Şahinol gerçekleştirdi. Şahinol konuşmasına: "STS TURKEY Ağı, uzun yıllardır STS alanındaki temalarla ilgili tecrübelerini herkese aktararak, bu alanda veya başka alanlarda çalışanlara ilham olmaktadır.'' sözleriyle başladı. STS TURKEY'in, her alanda yürüttüğü çalışmalar ve araştırmalarla ortak fayda amacı güden bir ağ olduğunu vurgulayan Şahinol konuşmasını şu sözlerle noktaladı:

> *"Bizim olan her şey aynı zamanda sizindir. İyi niyetli ve tarafsız olan herkese kapımız açıktır; çünkü biliyoruz ki ortak çözümler, beraber yaşamanın ve beraber ilerlemenin en mühim adımıdır."*

Dr. Melike Şahinol, Açılış Konuşması

Ardından, konferansa ev sahipliği yapan İstanbul Teknik Üniversitesi "Bilim, Teknoloji ve Toplum" Ana Bilim Dalı Başkanı ve konferans düzenleme kurulu başkanı Prof. Dr. Aydan Turanlı, konferansa ev sahipliği yapmaktan memnuniyet duyduğunu belirtti. Turanlı, STS TURKEY'in ve STS alanının çok yeni bir disiplin olması sebebiyle, kendine özgü çok özgür bir alan olduğunu ve iç dinamikleri açısından dünyayı farklı bir perspektiften yorumlama olanağı sunduğunu belirtti. Prof. Turanlı, konferansa sağladıkları destekten dolayı INVENTRAM ekibine plaket takdiminde bulundu.

Prof. Dr. Aydan Turanlı, Açılış Konuşması

Prof. Dr. Wiebe Eco Bijker, Açılış Ana Konuşması

Dr. Şahinol ve Prof. Dr. Turanlı'nın açılış konuşmalarının ardından, açılış ana konuşması; Maastricht Üniversitesi Teknoloji ve Toplum Bölümü'nden emekli öğretim üyesi ve şu anda Norwegian University of Science and Technology'de görevli olan Prof. Dr. Wiebe Eco Bijker tarafından yapıldı. STS alanının önde gelen isimlerinden olan Bijker, konuşmasında 'STS ve demokrasi' ana temasını vurguladı. Son senelerde bu alanda araştırma yapan tüm STS araştırmacılarına ve bu temayla ilgilenen herkese kendi araştırma tecrübesinden tavsiyelerde bulunduğu sunumunda; toplum ve kültürü anlamada, bilim ve teknolojinin rolünü anlamanın ne kadar elzem olduğunu vurguladı. Prof. Dr. Bijker, sunumunu noktalarken şunları ekledi:

> *"Ulusal ağları güçlendirmek, uluslararası ilişkiler kurmak, başka yerlerdeki STS topluluklarıyla iletişime geçmek ve bu alandaki eğitimi geliştirmek için yüksek lisans ve doktora programları açmak, toplumu ve kültürü anlamaya dair çabamızı destekleyebilecek oldukça önemli adımlardır."*

Açılış konuşmalarının ardından oturum başkanlığını Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden doktor öğretim üyesi Arsev Umur Aydınoğlu'nun yaptığı "Girişimcilik ve Yenilikçilik" adlı ilk oturum başladı. İlk sunumu yine Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden, Prof. Dr. Erkan Erdil ile çalışan doktora adayı Özgür Kadir Özer gerçekleştirdi. "Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine (SKH) Erişmek İçin Küresel İnovasyon Sistemi" adlı sunumuyla Özer, sürdürülebilir kalkınma amaçlarına ulaşmak ve küresel refahı artırmak için bilgi üretimini teşvik edenler ve ülkeler arasındaki bağları geliştiren küresel bir inovasyon (veya bilgi) sistemine ihtiyaç olduğunu belirtti. Bu kapsamda küresel çapta en etkili ekonomik kulüplerden biri olan G20'yi değerlendirirken, küresel inovasyon sisteminin üç ana ilkesi de vurgulandı: 'Açıklık', 'Aşağıdan Yukarı ve Katılımcı Karar Verme' ve 'Uzlaşmaya Dayalı Yaklaşım'.

Oturumun ikinci sunumu ise "İleri Teknoloji İhracatı ve Büyüme İlişkisi: OECD Ülkeleri Üzerine Bir İnceleme" adıyla Habibe Yaman ve Doç. Dr. Onur Sungur'a aitti. Çalışmalarının teorik temelli ilerlediğini ve ana konuların teknoloji ihracatı ve büyüme ilişkisi olduğunu vurgulayan anlatıcılar, bu analizlerini sayısal verilerle yorumlamaya çalıştıkları çalışmalarını sunarak sunumlarını noktaladılar.

Üçüncü sunum Seda Kılıçaslan tarafından "Türkiye'de Finansal Yeniliklerin Gelişimi" adıyla gerçekleştirildi. Kılıçaslan sunumuna, Türkiye'de finansal yenilikleri araştıran çalışma sayısının ne kadar az olduğunu belirterek başladı. Çalışma motivasyonunun da tam olarak 'Türkiye'de finansal yenilikler nasıl gelişir' ve 'Bunların gelişmesini etkileyen faktörler nelerdir' soruları olduğunu söyleyen konuşmacı; farklı bankalar ile yaptığı görüşmelerden, ürüne veya sürece dayalı değişikliklerin odak noktalarının farklı olması sebebiyle farklı finansal değişiklikler yarattığına dair cevaplar aldığını belirtti. Genel faktörlerin ise müşteri tarafından değişiklikler, teknolojik değişmeler ve market kuruluşları olduğunu aktararak sunumunu sona erdirdi.

İkinci oturumun ilk sunumunda Gökalp Çiftçioğlu ve Sinem Serap, üzerinde çalıştıkları çalışmayı sundular. Konuşmacılar, içinde bulunduğumuz dönemin, özellikle yapay zekâ teknolojileri ile, sosyal anlamda ve bilimsel anlamda eşik atlayacağımız nitelikte olduğunu belirtti. Bunun yanısıra, üretilen teknolojilerin toplumsal bağlamda kim tarafından ve nasıl kullanacağı sorularını sormanın, teknoloji üretiminin toplumsal sonuçları gibi önemli bir noktayı kavrayabilmek açısından oldukça önemli olduğunu da eklediler. Çalışmalarının can alıcı noktasının ise kapitalist kurgu içerisinde yapay zekânın yerini alacağı üretim ilişkilerinin ikamesi sonucu, yeni ne gibi üretim ve paylaşım ilişkilerinin doğacağı sorusu olduğunu belirten Gökalp Çiftçioğlu böylece sunumu sonlandırmış oldu.

Oturumun ikinci sunumu İstanbul Teknik Üniversitesi'nden Dilara Yeşilova'nın makine etiği üzerine yaptığı çalışmasıydı. Konuşmacı, yapay zekâ teknolojileriyle ortaya çıkan sorunlardan önemli bir tanesinin de, karar alma süreçlerinin otonomlaştırılması aşamasında nasıl bir yol izleneceğine dair kriterin ne olacağı problemi olduğunu vurguladı. Otonom araçlardaki etik karar mekanizmasının algoritmik olarak belirlenmesine dair temel sorunlardan bazılarının; evrensel bir etik yasasının olamayışı, muhtemel durumların sayısının çokluğu ile öngörülerin yetersiz kalışı gibi zorluklar olduğunu belirterek konuşmasını sonlandırdı.

Üçüncü sunum ise Ankara Üniversitesi'nden Süleyman Erharat'a aitti. Konuşmacı, "Bilimkurgu Sinemasında A Space Odyssey'den Black Mirror'a Teknolojik

Yaklaşımlardaki Dağılım" sunumunda, A Space Odyssey filminden günümüze kadar yapılan bilim-kurgu filmlerindeki teknoloji anlayışının nasıl değiştiğine dair bir izleği sunmaya çalıştığını aktardı. Bu analizi, incelediği her filmdeki teknoloji kurgusunun nasıl işlendiğine odaklanarak yaptığını belirten konuşmacı; özellikle gelecek öngörüleri içeren filmlerdeki teknoloji kurgusunun günümüz teknolojilerine yakın tasarılar olduğunun altını çizerek sunumunu bitirdi.

İkinci oturumun son konuşmasını Adıyaman Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nden Dr. Cem Koray Olgun, "Bilgi Krizi: Dijital Gündelik Hayatta Bilginin Araçsallaşmasına Doğru" adlı sunumuyla gerçekleştirdi. Dr. Olgun, iletişim ve bilgi teknolojilerindeki değişimin, bilginin edinilmesindeki süreçleri nasıl değiştirdiğinin altını çizerek, bilme eyleminin artık bir sergileme güdüsüyle yapılmaya başlandığını savundu. Sosyal medya kullanıcılarının paylaşım yapabilmek adına bilgiye eriştiklerini ve kullanıcıların bilginin imaj değerine önem verdiklerini belirten Olgun, gösteri değeri artan ve kolay erişilebilir hale gelen bilginin ise öz değerini yitirdiğini savundu. Sunumun ardından, bilginin kontrolsüzlüğünün ve hızlı erişimin, bilginin tekelleşmesini engelleyecek pozitif bir etki yaratabileceğine dair bir tartışma ortamı da doğdu. Yapılan tartışmalar; bilginin üretilmesini ve yayılmasını içeren sürece dahil olan internet ve sosyal medyanın alternatif bir alan olarak algılanabileceği yorumlarını doğurmuş oldu.

Kahve arasında poster oturumu ve "Siborg Karşılaşmaları" adlı sergi açılışı gerçekleşti. Poster oturumda sergilenen çalışmaların başlıkları şunlardı: Modern Bilimsel Sürecin Gelişimine Paralel Olarak Ekofeminizm ve Kadın-Doğa İlişkisi (Selin Dal, Ankara Üniversitesi); Orta Yaş Grubu Mensubu Kullanıcıların Öz-takip (self-tracking) Cihazı Kullanım Pratikleri: Sürdürülebilir Özbakım (sustainable self-care), (Nihan Bulsun, Öykü Sorgun & Yusuf İlke Çakmakoğlu, Özyeğin Üniversitesi); Tarihi Yapıların Artırılmış Gerçeklik Kullanılarak Yaygınlaştırılması (Hilal Koçak & Ahmet Soran, Abdullah Gül Üniversitesi); Kadının Toplumda Statü Elde Etmede Yasadığı Sıkıntılar ve Bu Bağlamda Cumhuriyet Döneminde Tıp Bilim Alanının Örnek Kadınları (Öznur Bayrak Teki, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi); İnternet Kullanımının Yaşam Memnuniyeti Üzerindeki Etkisinin Logit Yöntemi ile Analizi (B. Veli Doyar & Dilek Çetin, Süleyman Demirel Üniversitesi); Yükselen Ekonomiler için Yeniliğin Gelir

Dağılımı Üzerine Etkisi (Zeynep Ezanoğlu & Dilek Çetin, Süleyman Demirel Üniversitesi); İnternet ve Yeni Teknolojik Araçların Trans Seks İşçiliği Üzerindeki Etkileri (Edanur Yılmaz, Orta Doğu Teknik Üniversitesi); Etkileşimli Müze Teknolojileri ve Kişiselleştirilmiş Sanat Deneyimleri (Naz Önen, Başkent Üniversitesi).

Ayşe Melis Okay, Beyza Dilem Toptal, Burak Kaynar, Burak Taşdizen, Umut Özöver, Öykü Sorgun ve Pelin Günay tarafından düzenlenen "Siborg Karşılaşmaları" adlı sergi ise katılımcılara "zamanın dışında; ne geçmişte ve gelecekte ne de şimdide, cins ve cinsiyetin ötesinde, insan ve insan-olmayanın birlikteliğinden doğan melezlerden oluşan bir evren deneyimi" sunuyordu. Sergide yer alan işler; Özyeğin Üniversitesi Tasarım, Teknoloji ve Toplum lisansüstü programı kapsamında 2018-2019 Akademik Yılı Bahar Dönemi Dr. Melike Şahinol'un yürüttüğü Qualitative Methods in STS: Cyborgs and Technobodies dersinin okumalarından ve bu okumalar üzerine gerçekleşen tartışmalardan ortaya çıkmıştı. "Siborg Karşılaşmaları" sergi katılımcısını siborg kavramıyla tanıştırmayı hedefleyip; bunu katılımcıyı hayali bir siborg evreninde yolculuğa çıkararak gerçekleştirdi. Sergideki her iş, dersin diyalog halinde olduğu alan yazınlara göndermeler yaparak, sanat ve tasarım pratikleri aracılığıyla siborg evrenindeki her bir siborgun tekilliğinin ve biricikliğinin altını çiziyordu.

Üçüncü oturumun ilk konuşmasını; bağımsız araştırmalar yürüten ve internet güvenliği, sosyal medya ve büyük veri alanlarında Groningen Üniversitesi'ne doktora adayı olan Selen Eren "Demokrasiyi Yeniden Tanımlayarak Demokrasiyi 'Kurtarmak': Algoritmik Meslektaşlarla Mümkün Dünyaların Oluşturulması, Yıkılması ve Yeniden Oluşturulması" isimli sunumuyla yaptı. Konuşmasında, literatürdeki tartışmalar ve çözüm önerilerinin her şeye egemen olduğu düşünülen kavramsal bir insan öznesi algısıyla ve özellikle de onun için yapıldığını belirtti. Ardından, algoritmaların, ne kadar iyi tasarlanırlarsa tasarlansınlar insanları çevreleyen olguları ve onların önyargılarını oluşumlarına kattıklarını söyleyen Eren, demokrasi kavramının mümkün olan 'en iyi yaşama' ulaşmada bir araç olmadığını ve benzeri şekilde algoritmaların da o en iyi yaşama giden yolda 'en rasyonel' araç olmadıklarını belirtti. Bunun sebebinin ise, algoritmaların, çeşitli demokrasilerde

alternatif dünyalar oluşturulurken, yıkılırken ve bu dünyalar yeniden inşa edilirken, onları oluşturan politikacıların veya vatandaşların aynı kendileri gibi sorgulanabilir ve yanlışlanabilir meslektaşları olmaktan ileri gidemeyecek olmaları olduğunu söyleyen Eren, böylece sunumunu noktalamış oldu.

Oturumun son konuşmasını ise Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden Atefeh Beikzadeh ve Dr. Gülşen Töre Yargın ile birlikte çalışan Ayşegül Özçelik gerçekleştirdi. "Yeni Nesil Annelik: Etkinlik Annelerin Instagram Vasıtası İle Ürettiği Pratikler" isimli sunumuna, çocuğu için yiyecek, sağlık, psikoloji, oyun gibi alanlarda en iyisini arayan, danışan, detaylıca araştıran ve alternatif yöntemler arayan annelerin; sosyal medyada örnek olarak öne çıkan anne imajı ile kendi anneliklerini sorguladıkları bulgusunu aktararak başladı. Özçelik, bir uzmandan anneliğe dair doğru olanın ne olduğunu öğrenmek isteyen annelerin gündemde olduğunu söyledikten sonra, sosyal medyanın ev içindeki anneliği görünür kıldığını ve Instagram'ın kendi pratiklerinin mevcut annelik pratiklerini etkilediğini belirtti. Son olarak annelerin Instagram ortamındaki etkileşimlerinin çocuklara dair yeni düşünce, davranış ve söylemlerin üretilmesine ve yayılmasına yol açtığını söyleyerek sunumunu bitirdi.

Diğer oturumun ilk konuşmacısı, Dr. Mustafa Yavuz ile çalışan Selver Gökçe Akpınar idi. "Canlılık ve Canlılık Bilimi Üzerine Yeni Bir Değerlendirme" adlı sunumunda konuşmacı, 'canlı' kavramından ne anlaşıldığının bir özetini sunduktan sonra, literatürdeki önemli çalışmalara da referans vererek çağın anlayışlarına uygun yeni bir canlılık tanımına ihtiyaç duyulduğunu ve bunun da, organizma ve organ canlılıklarından anladıklarımızın aynı şey olmayacağının bilincinde olmamız ile birbirleriyle bağlantılı olsa da bu canlılıkların ilişkilerinden doğan yeni canlılık algısı olması gerektiğini söyleyerek sunumunu noktaladı.

Dördüncü oturumun ikinci ve son konuşmasını, İstanbul Teknik Üniversitesi'nden Dr. Özlem Yılmaz "Stres Nedir? Bitki Fizyolojisi Araştırmaları Üzerinden Kavramsal Bir İnceleme" adlı sunumuyla gerçekleştirdi. Sunumuna 'fenom' kavramından ne anlaşılması gerektiğini açıklayarak başlayan Dr. Yılmaz, fenomun organizmanın çevresiyle etkileşimiyle birlikte sürekli olarak oluştuğunu

söyledi. Dr. Yılmaz'ın sunumunda asıl vurguladığı nokta, biyoloji çalışmaları içerisinde fizyologların, diğer araştırmacılara göre süreç felsefesine daha yatkın olduklarıydı. Bunun sebebinin ise bitki stres fizyolojisi alanında yapılan araştırmaların konusu olan fenotipik özelliklerin çevreyle sımsıkı ve son derece dinamik bir etkileşim içinde olduğunu belirtti. Dr. Yılmaz, yaşamı tözler olarak değil, süreçler olarak algılamamız için bitki stres fizyolojisinin iyi bir örnek alan olduğunu belirterek sunumunu bitirdi. Sunumdan sonra dinleyiciler ile yapılan konuşmada, ikinci dönem Wittgenstein'ın ilişkiler üzerinden yaptığı felsefesinin de süreç felsefesine yakın olduğu vurgulanarak oturum sonlandırıldı.

Konferansın ikinci günü, başkanlığını Orient-Institut İstanbul'dan Dr. Melike Şahinol ve Dr. Gülşah Başkavak'ın yaptığı "Türkiye'de Biyotıp ve Teknoloji Alanındaki Gelişmeler, Dönüşümler ve Yeni Düzenlemeler" isimli özel oturumu ile başladı. Özel oturumun ilk konuşması Indiana Üniversitesi'nden davetli olan Dr. Şafak Kılıçtepe'nin, "'Üç Çocuktan Az!' Üremeye Yardımcı Teknolojiler (ÜYT) ve Demografik Süreç" başlığını taşıyordu. Dr. Kılıçtepe, özellikle doktorları içine alan belirli bir sağlık çalışanları grubunun, ÜYT yolu ile yönetimselliğin vatandaşlara aktarılmasında anahtar konuma sahip olduklarını söyledi. Konuşmacı, doktorların devletle olan organik bağları ve sorumluluğu taşıyan bireylerle olan yakın temasları sebebiyle yönetimsellik bağlamında çok daha ileri bir konumda olduklarını belirtmek amacıyla, doktorların 'yönetimsellik bekçileri' / 'yönetimselliği yönetenler' olarak adlandırılabileceğini söyleyerek konuşmasını sonlandırdı.

Özel oturumun ikinci konuşması ise, Ankara'da çalışan uzman hekimlerin deneyimleri üzerinde araştırma yapan Gül Çorbacıoğlu'nun "Tıbbî Görüntülemenin Hekim-Hasta İlişkileri Üzerindeki Etkisi: Ankara'da Çalışan Uzman Hekimlerin Deneyimleri" adlı sunumuydu. Çorbacıoğlu, ilk olarak araştırmaları neticesinde elde ettiği sonuçları aktardı. Konuşmacının bulguları arasında tıbbî görüntüleme cihazlarının, hastaların; hekimlerin otoritelerini ve meslekî bağımsızlıklarını sorgulamalarına sebebiyet verebilecek bir potansiyel taşıdığı yer alıyordu. Hekim-hasta ilişkilerine dair bu ve bunun gibi sonuçlar, katılımcılar arasında oldukça ilgi uyandırdı.

Türkiye'de e-sağlık ve öz-takip teknolojileri araştırmaları yapan Dr. Melike Şahinol ve Dr. Gülşah Başkavak da, benzer konularda yürüttükleri araştırmalarını açıkladıkları "Türkiye'de E-Sağlık ve Öz-Takip Teknolojileri" sunumlarını gerçekleştirdiler. Şahinol ve Başkavak, bireylerin kendi sağlıklarını kontrol etmek amacıyla, dijital öz-takip teknolojilerinin sunduğu imkanları kullanarak topladıkları bilgilerin, dijital verilerin hangi koşullar altında toplumsal bir mülkiyete dönüştüğünü vurguladıkları sunumlarında, bu verilerin ne tür toplumsal ve bireysel sonuçlara yol açtığının da altını çizdiler. Bunun yanısıra, şu soruyla da araştırmalarını derinleştirdiklerini belirttiler: "Teknoloji-beden ilişkisi bağlamında öz-takip cihazları, kronik hastalıklarda ne derecede 'güçlenme (empowerment)' sağlamaktadır ve ne derecede 'engel (barrier)' yaratmaktadır?".

Bu oturumun ilk konuşmacısı ise Özyeğin Üniversitesi'nden Dr. Candan Türkkan idi. "Güvencesizliğin Veri tabanları: İstanbul'un Gıda Bankalarında 'Yaşatma ve Ölmeye Bırakma" adlı sunumunda konuşmacı, gıda bankalarında yaptığı araştırmayı Michel Foucault ve Giorgio Agamben gibi düşünürlerin kavramsallaştırmalarıyla anlattığı çalışmasını sundu. Gıda bankalarının, yardım alınabilmesi için koştuğu kriterlerin, bir ölmeye bırakma politikası olarak adlandırılabileceğini savunan Dr. Türkan, bu politikalarla öldürmenin iktidarca nasıl meşrulaştırıldığının da altını çizdi. Bu bankaların elinde tuttukları veri tabanları ile egemenliğe sahip hale gelecek güce ulaştıklarını söyleyen konuşmacı, bu veri tabanlarıyla herhangi bir birey hakkında her türlü bilgiye ulaşılabileceği ve böylece bu bankaların, insanları yardım almaktan soğutacak kriterleri belirleyebilecek bilgiye de sahip olduklarını ve bunun bir ölüm ekonomisi olarak nitelenebileceğini de ekleyerek konuşmasını sonlandırdı.

İkinci konuşmacı, yine Özyeğin Üniversitesi'nden Dr. Ebru Tekin idi. "Kent(in) Yeni Ekonomi Araçları: Yönetimsellik ve Biyo-İktidar" adlı sunumuyla Dr. Tekin, siyaset alanının yaratığı yıkıcı belirsizlik alanlarında ve zamanlarında insanların ne yaptığını, kimin bu durumlardan çıkar sağladığını Michel Foucault'un 'milio' kavramıyla incelediği araştırmasını sundu. Araştırmasını Taksi – Uber tartışmaları ile ortaya çıkan belirsizlik ortamında neler olduğunu, taksilerin iktidarı elinde tutmak için 'Uber'i siyaset alanından nasıl uzaklaştırdıklarını inceleyerek ilerleten Ebru

Tekin; 'söylemler, uygulamalar ve pratikler' olmak üzere seçtiği üç kilit kavramla incelemesini yaptığını ekledi. Söylemlerin algımızı nasıl etkilediği (taksi – yerli / uber - yabancı) ve bu söylemlerin pratikle nasıl ilişkilendiklerinin öneminin altını çizen konuşmacı, bu söylemsel pratikler ile belirsizlik ortamlarından çıkar sağlayan kişileri anlamanın mümkün olacağını belirterek sunumunu noktaladı.

Oturumun son sunumu, Mahmut Burak Atasever'e aitti. "Beden ve Teknoloji Kesişiminin Tarihsel ve Antropolojik Bir İzleği" adlı sunumunda konuşmacı, insanlık tarihinde bilişsel devrimin mihenk taşlarını belirleyip nedenleri üzerine odaklandığı çalışmasını anlattı. Bu mihenk noktalarında keşfedilen teknolojilerin insan bedeni üzerinde yarattığı değişiklikler ile felsefe tarihindeki önemli sorulardan biri olan 'zihin / beden' ikileminin nasıl bir evrim sürecinden geçtiğine değinen Atasever, bu süreç sonucunda sorunun artık 'beden – teknoloji' problemi haline geldiğini düşündüğünü belirtti. Yuval Harari'den yaptığı alıntılarla çalışmasını güçlendirdiğini belirten konuşmacı, bahsettiği bilişsel devrimlerin sebebi olan teknolojileri 'ateşin keşfi', 'dilin keşfi' ve 'yazınsal metinlerin dolaşıma girebilmesini sağlayan algoritmik teknolojilerin keşfi' olarak sıralayarak konuşmasını bitirdi.

"İnternet Güvenliği Sosyal Medya ve Büyük Veri" adlı bir sonraki oturumun ilk konuşmasında, Süleyman Demirel Üniversitesi'nden Doç. Dr. Dilek Çetin ile çalışan Eser Çapık vardı. Dijital bölünmenin nedenleri üzerinde durduğu sunumunda Eser Çapık, bu anlamda gelir dağılımındaki eşitsizlikler, eğitim düzeyinin düşük olması ve coğrafi / demografik engellerin olabileceğinden bahsetti. Bu gibi bölünmelerin azaltılmasına dair devlet bazlı politikaların spesifik amaçlar taşıyabileceğini vurguladıktan sonra bunlardan ikisinin dijital imkanlar çerçevesinde, ülkelerin uluslararası arenadaki konumunu avantajlı hale getirmek ve ülke içi sayısal bölünmenin giderilmesini sağlamak olduğunu belirterek sunumunu bitirdi.

Dördüncü oturumun ilk konuşması Ankara Üniversitesi'nden "STS Alanına Metodoloji Sunan Felsefi Bir Yaklaşım: Postfenomenoloji" sunumuyla Dr. Tuba Nur Umut'a aitti. Yaşanan yeni teknolojik gelişmeler ile ortaya çıkan yeni etkileşim ve ilişkilerin kavramsallaştırmalarında kullanılabilecek yeni metodolojiler sunabilecek bir yaklaşım olduğuna inandığı 'Post-fenomenoloji' ile ilgili çalışmasını aktaran

konuşmacı; STS alanındaki yaklaşımlardan biri olan 'Aktör Ağ Teorisi' ile karşılaştırdığı 'Post-fenomenolojik' yaklaşımın, insan-dünya ilişkisini anlama sürecine teknolojiyi de ekleyerek iyi bir bakış sunabileceğini belirtti. Aralarındaki fark bağlamında; aktör-ağ teorisinin dünyayı 'aktörlerden oluşur' şekilde tasvir etmesinin yanında post-fenomenolojinin ilişkilere, bağlara odaklandığını aktarırken, her iki yaklaşımın birbirini tamamlayan yönleri olduğunu da ekledi.

Bu oturumun ikinci konuşması, Aksaray Üniversitesi'nden Selin Kara'nın "Teknolojik Determinizm ve Teknolojinin Sosyal İnşası (SCOT) Kuramları Temelinde Osmanlı Matbaa Teknolojisinin Gelişimi" adlı sunumuydu. STS'teki metodolojilerin bilim tarihini okumada oldukça yararlı olabileceğini belirten konuşmacı, 'Osmanlı'da matbaa neden gelişmedi' gibi bir soruya teknolojik determinizmin verdiği cevapların yetersiz kalacağını söyleyerek STS'te bu soruya cevap aramada metot olarak kullanılabilecek çok iyi metodolojiler olduğunu ekledi. Söz konusu metodolojiler arasında teknolojinin sosyal inşasına değinen Kara; yaptığı araştırmalar doğrultusunda, Osmanlı'daki matbaa teknolojisi eksikliğinin, bir grup alimin halkın bilgi sahibi olmasını engelleyerek otoritelerini ellerinde tutmaları adına benimsedikleri bir strateji olabileceği bulgusuna ulaştığını bildirdi.

Bu oturumun ardından başkanlığını doktor öğretim üyesi Arsev Umur Aydınoğlu'nun yaptığı "Tıp, Teknoloji ve Toplum" adlı beşinci oturum başladı. Oturumun ilk konuşmasını ise "Türkiyeli Yumurta Donörlerinin Perspektifinden Gizliliğin Ahlaki (Biyo)Ekonomisi" adlı sunumuyla Dr. Burcu Mutlu gerçekleştirdi. Saha araştırması ve etnografik çalışmaların arka planını oluşturduğu bu çalışmada Dr. Mutlu, Aralık 2014-Ocak 2016 tarihleri arasında Kuzey Kıbrıs'ta bir tüp bebek kliniğinde yaptığı mülakatları kullandığını belirtti. Mülakatların, yaklaşık 50 civarı çift, 20 sağlık çalışanı ve 1 yumurta donöründen oluştuğunu söyleyen Dr. Mutlu, çalışmanın üreme teknolojilerine odaklanan feminist STS yaklaşımıyla yürütüldüğünü de ekledi. Çalışmasında biyo-ekonomi literatüründen yararlanırken, antropolojik ve sosyolojik gizlilik çalışmalarının da araştırmanın teorik çerçevesine dahil olduğunu belirtti.

İkinci konuşma, çalışmalarını Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde doktor öğretim üyesi Harun Kaygan ile yürüten Sezgi Kaya'nın "Tip -1 Diyabet Yönetiminde Teknoloji Kullanım Pratikleri ve Bu Pratikler Çerçevesinde Şekillenen Yeni Kullanıcı Profili Üzerine Vaka Çalışması" isimli konuşmasıydı. Tip-1 Diyabet yönetiminde teknoloji kullanım pratiklerinin vurgulandığı bu sunumda, ilgili pratikler çerçevesinde ne gibi yeni kullanıcı profilleri şekillendiğinin de altı çizildi.

Üçüncü konuşmada ise doktora adayı Maryat Coşkun; tıbbi cihazların insanlar üzerindeki kullanımlarının asli fonksiyonlarını yerine getiremediklerini ve bunun farmakolojik, immünolojik veya metabolik etkiler yüzünden olduğunu belirtti. Beraberinde tıbbi cihazların fonksiyonlarını yerine getirirlerken bu etkiler tarafından desteklenebildiğini de ekledi. Coşkun, "Medikal Teknolojilerin Sosyal İnşası – Türkiye Örneği" sunumunda ayrıca kullanıcı ve geliştiricileri bir araya getiren ve ortak inovasyon süreçlerini fonlayan seçici kurulların, satın alma kararlarının demokratikleştirilmesi ile ilgili önemli noktalara da değindi.

"Bilim İletişiminin Epistemik Boyutları" adlı altıncı oturumda ilk sunum İstanbul Teknik Üniversitesi'nden Hilal Us'a aitti. Başkanlığını Gökhan Orhan'ın yaptığı oturumda, "Türkiye'deki Vatandaş Bilimine Dair Bir İnceleme" adlı sunumuyla konuşmacı; ilk olarak amatör doğacılar, halk sağlığı ve çevre araştırmacıları ile ortaya çıkan vatandaş biliminin ne olduğundan ve bunun Türkiye'deki yansımalarından bahsetti. Akademi dışında yürütülen araştırmalar açısından önem taşıyan vatandaş bilimi çalışmalarını, halkın bilimsel araştırmaya katılımı olarak niteleyen konuşmacıya sunumunun ardından, toplumun bilimsel bilgi üretim süreçlerine dahil olmasının, onların politik karar alma süreçlerine de dahil olmalarını sağlayabileceği ve bunun da adil bir politika alanı oluşturabileceği gibi konuları da kapsayarak çalışmasını güçlendirebileceği yorumları geldi.

Oturumun ikinci konuşması ise yine İstanbul Teknik Üniversitesi'nden Ebrü Gönül Türk'e ve sektördeki deneyimlerini anlatarak çalışmaya katkıda bulunan Furkan Alko'ya aitti. Çalışmasında temel düşünce olarak bilimsel bilginin, kamu malı olduğunu kabul eden konuşmacı, açık erişimin yeni bir bilgi edinme sürecini tetiklediğini ve 'açık bilim' şemsiyesi altında bilgiyi herkese açmanın gerekliliğini

savundu. Bu durumun ayrıca birlikte çalışılabilirliği de arttırdığını ekleyen Ebru Gönül Türk'e katılan Furkan Alko, endüstri mühendisliği alanında kullanılan programların ve her türlü kolaylaştırıcı bilginin, kullanıcıların erişimine açılarak sunulduğunu ve bu durumun ne gibi avantajlar yarattığını ekledi.

Son konuşma ise Bandırma Üniversitesi'nden Prof. Dr. Gökhan Orhan'a aitti. Konuşmacı, "Uzmanlık ve Uzmanlığın Değişen Anlamı: Şüphecilik ve 3. Dalga Yaklaşımlar" sunumuyla bilimsel bilginin politika yapım süreçlerine dahil olması sonucu, bilgiye dair değişen algı üzerine yoğunlaştı. Kanıt tabanlı politika yapmak için, bilimsel bilgiyi kullanan politikacılar sonucunda bilim, toplumsal bir süreç haline geliyor ve demokratikleştiğini düşündüğümüz bilim alanı aslında zarar görüyor yorumlarında bulunan konuşmacı, uzmanlık tanımının zedelendiğini ve otoritesini kaybettiğini vurguladı. Demokrasinin her alana hükmetmemesi gerektiğini belirten Prof. Dr. Orhan, bilimin merkeziliğini koruması gerektiğini söyledi. Aksi halde uzmanlığa şüphe düşeceğini ve halkın bilimsel bilgiye olan saygısının azalacağını da ekleyen konuşmacı böylece oturumu kapatmış oldu.

İkinci günün son oturumu ise Dr. Burcu Mutlu'nun oturum başkanlığını yaptığı "Tasarım, Teknoloji ve Toplum" adlı oturumdu. İlk konuşma ise Hessen Eyalet Tasarım ve Sanat Akademisi & Pamukkale Üniversitesi'nden Fazıl Akın'ın "Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Öğrencilerinin Alternatif Tasarım Pratikleri ile Tanışması: Bir Kaygı Cismi Olarak Kente Hakim Horoz Heykeli" adlı konuşmasıydı. Öğrencilerin kavramları, çevreleriyle ilişkilendirerek, kendi deneyimleriyle bağdaştırdıkları zaman daha iyi kavrayabildiklerini savunan Akın, sunumunda içe dönük kaygıların, toplumsal problemlerin tartışılması sonucunda dışa dönebildiğini vurguladı. Bu gibi süreçler sayesinde öğrencilerin, kendi mecralarında daha yaratıcı olabildiklerinin belirtildiği sunum; konferansa tasarım alanından gelen katılımcılar için ilgi kaynağı oldu.

"Fenomenolojik Anlatılar, Kamera Kullanımında Bedenleşme" sunumunu gerçekleştirdiği oturumun ikinci konuşmasında Betül Gürtekin, kameramanlar üzerinde yaptığı incelemeler neticesinde, kameramanın cihazı kullanırken ortaya koyduğu postür ve bedenleşen hareket doğrultusunda kameraya hakimiyet sağladığı

bulgusuna ulaştığını belirtti. Bu hakimiyet ile elde edilen odaklanma sonucu kameramanın bir farkındalık sürecine girdiğini ve cihazla bütünleştiğini belirten Gürtekin, cihazda meydana gelen teknolojik değişimlerin kullanıcının bu bedenleşme deneyimini de değiştireceğini ekleyerek sunumunu noktaladı.

İkinci günün son oturumunun son konuşmasında, Sinan Yakupoğlu "Cinsiyeti Denklemden Çıkartmak: Cosplay Topluluklarının Maker Kültüründe Cinsiyet Rolünün Keşfi" sunumunda, toplumsal cinsiyetin oluşum süreçlerine dahil olan mesleki algıların, 'maker' – 'yapım' kültüründe nasıl yeniden oluştuğu veya yok edildiğini incelemek için cosplay topluluğundan birkaç kişi üzerinde yaptığı araştırmayı anlattı. Yakupoğlu'nun elde ettiği bulgular arasında 3d yazdırma, basit elektronik devreler kurma, mekanizma oluşturma gibi yöntemlerin mühendislik ve dolayısıyla 'erkeklik' ile ilişkilendirildiği yer alıyordu.

Konferansın son gününde de birbirinden ilginç konuların yer aldığı birçok oturum gerçekleştirildi. Bu oturumlardan ilki, başkanlığını Adıyaman Üniversitesi'nden Dr. Umut Morkoç'un yaptığı "Bilim ve Teknoloji Felsefesi" adlı oturumdu. Oturumun ilk konuşması ise "Kuantum Teknolojilerinin Toplumsal Etkileri ve Tarihsel Rastlantılar" adlı sunumuyla Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden Zeki Seskir'e aitti. Açık politika belgeleri, ilgili kurumların yaptığı yıllık yayınlar, alandaki uzmanlar tarafından yayınlanan özel sayı makaleleri ve onlarla yapılan erişime açık röportajların kullanıldığı bu çalışmada Seskir, kuantum teknolojilerinin geçmişte mümkün kıldığı devrimin benzerini gerçekleştirme potansiyeli taşıması sebebiyle birçok ülkenin öncelikli alanına girdiğini belirtti. Sunumunda, bu teknolojilerin yaratacağı toplumsal faydayı tartıştığı çalışmasını anlatırken ek olarak, Türkiye'deki 10 üniversiteden, alanda çalışan 16 akademisyen ile yapılan görüşmelerden de yararlandığını belirtti. 'Toplumsal faydanın' ne denli ilk sebep olduğunu sorgulayan Seskir, sunumunu, kuantum teknolojilerinin toplumsal faydalarının sonuçlarının da düşünülmesi gerektiğini belirterek sona erdirdi.

"Bilim ve Teknoloji Felsefesi" isimli ilk oturumun ikinci konuşmacısı ise "Bilimin Ticarileşmesi ve Ticarileşemeyen Bilimler" adlı sunumuyla Dr. Umut Morkoç'tu. Ticarileşme kabiliyeti diğer bilimler kadar olmayan sosyal bilimleri konu

alan sunumunda konuşmacı, bilimsel ürünün alınır, satılır olması ile değerlendiğini ve bunun yansımalarının da üniversitelerdeki 'girişimci' sıfatında ya da 'sanayi işbirliği' sloganında görünür kılındığını belirtti. Ancak ticarileşen bilimin mülkiyetle ilgili ahlaki ve hukuki problemlere yol açabileceğini, dahası bilimin kamusal imajının sarsılabileceğini ekleyen Dr. Morkoç, ön plana çıkması gereken şeyin bilimsel otonomi olması gerektiğini ve bunun sosyal bilimleri de kapsaması gerektiğini söyleyerek, bir Alman romantizmine açık kapı bırakılması gerektiğini ekleyerek sunumunu bitirdi.

"Post-truth'a Simetriyle Bakmak" adlı sunumunda Burak Kaynar, 'post-truth' kavramının kendisinin yeni olmasına karşın, içeriğinin aslında her zaman, duygusal ifadeler, bilgi iddiaları, kişisel görüşler ile var olduğunu söyleyerek başladığı sunumuna; 'post-truth'u bir veri olarak kullanmayı amaçladığı çalışmasının hazırlık aşamasını aktardı. 'Bir veri olarak kullanılarak dolaşıma sokulan bu kavram böylece, içinde bulunduğu bağlamı deşifre edecek bir izlek niteliğini alarak, inceleme yapılan politik söylem bağlamında işlev kazanır hale gelecektir' yorumunda bulunan araştırmacı; 'post-truth'un ortaya çıkardığı şeyin doğruluğunu anlamaya çalışmaktan ziyade, bir veri olma potansiyelini altını çizerek, bu kavramı da işler hale getirebileceğimizi belirterek konuşmasını sonlandırdı.

İkinci oturum ise Doç. Dr. Pınar Kaygan ile çalışan Begüm Göktenay Güzel'in "Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Eğitiminde Kadın Öğrencilerin Kariyer Seçimini Etkileyen Faktörler" adlı sunumuyla başladı. Güzel, ilk olarak çalışması sırasında görüştüğü kadın mühendislik öğrencilerine sorduğu bazı soruları paylaştı: 'Bölüm tercihin nasıl ve neden oldu', 'Lisans dönemin boyunca kariyer planın nasıl değişti', 'Kariyer planın neden o yönde değişti'. Gerçekleştirdiği mülakatlar doğrultusunda, mühendisliğin bir erkek mesleği olarak algılanması ile ortaya çıkan sosyal ortam ve ilişkilerdeki sıkıntıları vurguladı.

Diğer sunum ise, İstanbul Bilim ve Sanat Merkezi'nden Bengü Bozlar ve Neşevre Gür ile çalışan Dilek Özgül'e aitti. Özgül, "Astronomiye İlgi Duyan Özel Yetenekli Öğrencilerin Şehir Tasarımı Kriterleri Üzerine Nitel Bir İnceleme" adlı sunumunda amaçlarının, belirledikleri 16 hassasiyet konusuna dikkat ederek

sürdürülebilir bir şehir tasarımı yapmak olduğunu belirtti. Çalışmalarını astronomiye ilgi duyan 40 ilkokul öğrencisiyle yürüttüklerini belirten konuşmacı; çocuklara araştırma ve gözlem ödevleri vererek onların bu ödevleri yaparken takındıkları tavrı ve sahip oldukları algıyı gözleyip, şehir tasarım kriterlerindeki değişiklikleri incelediklerini söyledi.

Günün üçüncü oturumu "Tasarım, Teknoloji ve Toplum" adıyla İstanbul Teknik Üniversitesi'nden doktor öğretim üyesi Aslı Çalkıvik başkanlığında yapıldı. İlk konuşma ise Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden, doktor öğretim üyesi Harun Kaygan ile çalışan, Ayşegül Özçelik'in "Nesnenin İç Yüzü: Tamir Pratiği ve Amatör Bilgisayar Tamircilerinin Deneyimi" sunumuyla başladı. Nesnenin tasarlanırken kurgulandığı düzeni bozarak, kullanıcı olmanın ötesine geçmeyi sağlayan tamir pratiklerini anlattığı sunumunda konuşmacı; her tamir pratiğinin, tamir edilen nesneyi kullanan kişinin hayatına müdahale ettiğini belirtti. Böylece tamir pratiğinin, kullanıcıya nesnenin altyapısını verdiğini ve bunun teknolojinin dayatıcı algısını önlediğini ekledi.

İkinci sunum "Sanat Yapmak, Bilgi (İlim) Üretimi midir? Sanat ve Bilginin Karşılıklı İlişki İçinde Bilgi Üretiminin, Aktör Ağ Teorisi Bağlamında Açıklanması" sunumuyla Beyza Dilem Toptal'a aitti. Sanatı, bilgi üreten bir alan olarak görebileceğimizi ve bu anlamda, sanatın bilime yaklaşan bir şey olduğunu belirttiği konuşmasında araştırmacı; bilgi üretiminin sanat kavramının gerçekleşmesi esnasında birçok katmandan geçerek bize geldiğini ve bu durumun yeni düşünce biçimleri oluşturmamız açısından önem arz ettiğini belirtti. Sanat-bilim birlikteliğinden doğan estetiğe sosyal teoride yer bulmamız gerektiğini ekleyen konuşmacı, bilimin sanattan ayrılan yönlerinin olduğunu ve her anlamda bilim, sanata eşittir iddiasında bulunmadığını da ekledi.

Oturumun son konuşmacısı Berke Taş, üniversite - endüstri işbirliğinde doğabilecek tasarım pratiklerinin neler olabileceğiyle ilgili yürüttüğü araştırması sonucunda ulaştığı bulguları aktardığı sunumunda, Türkiye'de disiplinler arası etkileşimin az olmasının ekonomik caydırıcılıkla doğrudan ilişkilendirilebileceğini belirtti. Üniversite – endüstri işbirliğinin zor olmasının bir başka sebebinin ise,

alanlarda kullanılan dilin farklı olduğunu ve iki alandaki kavramsallaştırmaların farklılaştığını vurguladı. Akademi ve endüstrideki kişilerle yaptığı mülakatlar sonucunda karar alma ve değerlendirme mekanizmalarının da değişmesi sebebiyle farklı disiplinlerin, aynı sonuca veya ürüne farklı tasarım değeri yükleyebildiklerini belirten konuşmacı sunumunu bu şekilde noktaladı.

"Bilim, Teknoloji, Şehir ve Çevre" oturumunda ise ilk sunum, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nden Pınar Demircan'ın "Teknoloji ve Toplumsal Değişim İlişkisinde Çevresel Felaket ve Risklerin Belirleyiciliği, Fukuşima Nükleer Felaketi Örneği" başlığını taşıyordu. Fukuşima nükleer felaketinin yalnız Japonya'da değil, tüm dünya üzerinde bir değişim yarattığına değinerek başlayan Pınar Demircan, bu felaket ile Japonya'da yaşanan teknolojik dönüşümselliğe (reflexivity) dikkat çekti.

Bir diğer sunum ise Dr. Hazal Ilgın Bahçeci tarafından "Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kentsel Mekana Etkisi: Enformasyonel Kent Üzerine Bir İnceleme" adıyla gerçekleştirildi. Konuşmacı; geçmişten bugüne teknolojinin, mekânsal dönüşüm bağlamında yarattığı etkinin yadsınamaz olduğunun bilincinde olunması gerektiği fikrinden yola çıkarak, enformasyon teknolojileriyle toplumsal değişim arasındaki bağın, mekanlar üzerinden okunabileceğini belirtti. Aynı şekilde bu etkileşimin mekana yansıyan etkilerini aradığını belirten Dr. Bahçeci, enformasyonel kentlerin oluşumunda etkili bu bağların iyi analiz edilmesi gerektiğini de ekledi.

Oturumun son konuşması "Türkiye'deki Yenilenebilir Enerji Kooperatiflerinin Değerlendirilmesi" ismiyle Esin Yazıcı'ya aitti. Esin Yazıcı, yürüttüğü çalışmada, küresel enerji haritasına ve Türkiye'nin enerji karışımına baktığını belirterek başladı sunumuna. Yazıcı, sunumun geri kalanında, yenilenebilir enerji kaynaklarının büyük resim içindeki yerinin incelenmesi üzerine yoğunlaştı.

"Bilim Felsefesi" başlıklı oturumun ilk sunumu ise "Ian Hacking'in Bilim Felsefesinde Alternatif Kuram Denemesi" başlığıyla Begüm Savaş'a aitti. Konuşmacı, ilk olarak Hacking'in bilim kuramının, rasyonalite krizinin aşılmasında oldukça yol gösterici olduğunu vurguladı. Realizme, eksikliğini çektiği ampirizmi ekleyerek ona

pragmatist bir yön kazandıran bu kuramın bilimin doğasını anlamak için her daim rasyonalizme başvurma hatasının önüne geçeceğini savunan Begüm Savaş; Hacking'in pragmatistlerden de ayrı bir yerde durduğunu düşündüğünü belirtti. Ian Hacking'in "Düşünce ve teoriye karşı dar görüşlüyüz ve onu deney-teknoloji ile desteklemiyoruz" sözüne de sunumunda değindi.

Oturumun diğer sunumu Doç. Dr. İnan Kalaycıoğulları ve Dr. Batuhan Akgündüz'e aitti. Doğa bilimlerini ve onların kavramlarını eleştiren Hans Reichenbach'ın bilimsel felsefesi üzerine bir analiz sunduğu sunumunda Dr. Akgündüz, Reichenbach'ın, anlam teorisine uymadığını öne sürerek Hegel'i eleştirdiğini belirtti. Ardından Reichenbach'ın dünyanın bilgi ve hakikat arayışının bilimin işi olduğunu, felsefenin dil üzerinden anlam yoluyla bilimin önünü açacağını savunduğunu belirterek felsefeye böyle bir işlev yüklediğini düşündüğünü ekledi.

Konferansın final oturumu, "İnsan, Tıp ve Toplum Buluşması 2019" adıyla Dr. Melike Şahinol ve Dr. Burcu Mutlu tarafından gerçekleştirildi. Oturum başkanı Şahinol, tıp ve farklı alanların kesişimlerinin önemini vurguladığı bu buluşmada şunları söyledi:

> *"Bu toplantıyı neden yaptık? Türkiye'de tıp alanında çalışan birçok kişi var ama sosyoloji ve tıp arakesitinde çalışan çok fazla kişi yok. Tarih ve tıp, antropoloji ve tıp çerçevesinde çalışanlar araştırmacılarla da karşılaştım. İşte bu arakesitlerde çalışan insanlarla tanışıp, bir ağ kurmak adına bu toplantıyı gerçekleştirmekti amacımız. Böylece, yalnız sosyoloji ve tıp arakesitinde çalışan araştırmacıları değil; antropoloji, tarih, etik'i de tıp ile entegre edebiliriz diye düşündük."*

İlk kez bu sene gerçekleşen "İnsan, Tıp ve Toplum" Buluşmasının ardından konferansın genel bir değerlendirmesini yapmak, geçen seneki konferansla kıyaslayarak ne gibi eksikliklerin olduğunu konuşmak ve ne gibi yeniliklerin getirilebileceğini tasarlamak adına bir üye toplantısı ve genel bir değerlendirme yapıldı. Bu genel değerlendirme toplantısını doktor öğretim üyesi Arsev Umur Aydınoğlu yönetti.

Geçen sene yapılan kış okulu ve konferanslar ile yaratılan bağların güçlenmesinin gerekliliği vurgulanarak başlanan genel değerlendirme toplantısında, yapılan kış okuluna katılan kişilerin yorumları alındı; oldukça olumlu olan yorumlar neticesinde bu seneki kış okuluna katılımın artacağının beklendiği söylendi. Genel bir değerlendirme yapmak isteyen Dr. Melike Şahinol şunları söyledi:

> *"Ağ olarak aktif bir durumdayız, bizlere ulaşan birçok alandan araştırmacı ve akademisyene hem yardımcı oluyoruz hem de uluslararası fırsatları her zaman dile getiriyoruz. Öte yandan internette veya başka bir platformda bu konuların tartışıldığı ya da iletişim sağlandığı bir ortam mevcut değil. Bunların konuşulup, ortak kararların alınması, gelişmekte olan STS alanı ve bizler için çok önemli."*

STS TURKEY'in bir platform olması ile bir kaynak olarak kullanılabileceğinin de altı çizilen toplantıda, bu topluluğa dahil olan kişi sayısının arttırılması ile beraber bir toplum olarak birlikte hareket etmenin yaratacağı iyi etkiler de vurgulandı. Her ne kadar internetteki paylaşımlar az ise de; yürütülen çalıştayların ve yapılan konferansların bu ağın gelişmesinde oldukça etkili olduğu paylaşıldı. En önemlisinin ise bu konferansların, (STS ağının) STS ruhuyla bambaşka disiplinlerin kesişebildiği esnek bir ortam sunması olduğu aktarıldı. Bu esnekliğin, bilimsel çalışmaların genişletilmesi ve derinleştirilmesinde elzem olduğunu vurgulayan Şahinol, sözlerini şu şekilde noktaladı:

> *"STS TURKEY, yenilikçi ve kolektif olan bütün fikirlere açık olan bir platformdur, STS TURKEY ağının herkes için ulaşılabilir ve alanımıza her geçen gün daha fazla katkı sağlayabilmesi için çalışıyoruz; farklı alanlardan gelen bilim insanlarının ve araştırmacıların ulusal ve uluslararası fırsatları değerlendirmelerini ve STS TURKEY ağı ile kolektif çalışmalarını bekliyoruz."*

Toplantı sonrasında, STS TURKEY 2020 konferansının Ankara Üniversitesi tarafından Konya Bilim Merkezi'nde Ekim ayında gerçekleştirilmesine dair kararlar alınarak, üç günlük konferans sonlandı.